

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravnistvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1.50 D., v Poslanom 2.50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Govor narodnoga poslanca J. KLEKLA.

Te govori so meli g. poslanec pri nametavanji državnoga proračuna (potrošov). Šlo se je za to, da se znižajo davki. SLS. je, kak se vidi s toga govora delala za znižanje davkov z odpravljanjem nepotrebnih izdatkov, radičevci pa ravno nasprotno. Te govori kaže Radičovo politiko v pravo svetlobi.

Gospodje narodni poslanci! Pri razpravi drž. potrošov za leto 1924/25. je bio odsek finančnoga odbora brezi razložka strank soglasno mišljenja, da je delo ministrstva za agrarno reformo vse obsodbe vredno in da trbe popolnoma preosnovati najprle ministrstvo samo, či se šče dosegnoti zdrava reforma pri agrarnem pitanji.

Kak radičevci razsipavlejo.

Prva reforma najprej ona v ministrstvu se je toti napravila tak, kak je zahtevalo finančni odbor, najprej da se pomaga siromaškomi narodi s hitrejšim rešuvanjem njegovi pritožb in zahtev, nego ravno nasprotno. Z imenovanjem ministrovoga pomočnika in dvej državni podtajnikov, šteri služb je prle ne bilo, so se bremena povekšala, poslovanja v ministrstvu pa vseedno nejde hitrej, nego se je, kak je razvidno iz vnogi pritožb, ešče poslabšalo. (Pomočnik i podtajniki v ministrstvu majo vsaki skoro telko kak ministri sami, najprej okoli 1 milijon kron na leto. A ministrstvu prosvete i socijalnoga skrbstva je nikdar ne bilo tej mest. Te je napravo Radič, da je dobo za svoje ljüdi masne službe. Tak radičevci delajo za znižanje davkov, i samo kratko vidnosti njegovi poslúšalcov je pripisati, da on ešče vüpa vüsta odpreti proti davkom. Ur.)

Gospod minister za agrarno reformo Paveo Radič je v svojem govori povedao, da je dobo od svojih prednikov sama bremena in teškoče, zednim je pa tüdi izjavo, da so se prle vršila vsa dela samo začasno, to je nekončno veljavno. in da je ta okolščina vzrok nereda, v šterom je prevzeo ministrstvo za agrarno reformo. To je istina, da je prevzeo to ministrstvo resan v neredi, nege v istom, če ešče ne v vekšem neredi so pa prevzeli to ministrstvo tüdi njegovi predniki.

Njegovi izjavi pa moram dodati, štero bi pravzaprav on sam morao včiniti najprej, da je on prevzeo tüdi jasne točke in bogate oaze. Med podedovanimi

dobrinami naj mi bo dovoljeno pokazati na delovanje g. Ivana Vesenjaka, ki je brez pomočnika in brez državnih podtajnikov vršil vse delo sam in je v vsestransko zadovoljnost rešo več stotin aktov. Či bi se v ministerstvu po njegovom ministrstvu na leto prišparalo 3 milijone kron s stremi uradniki. Korošec pa je vodo 2 ministra z ednov plačov. Vodo je tak, da je vsaki bio z njim zadovoljen. Ur.) Če so predniki zdajšnjega g. ministra za agrarno reformo mogli delati brez pomočnika in brez državnih podtajnikov, či so mogli rešuvati najžmetnejše posle, to je delitev zemlje, potom bi se tem ležej delalo zdaj brez pomočnika i brez podtajnikov. Če se šče šparati, naj se začne pri glavi. Šumo od okroglo 300.000 din. nepotrebnih izdatkov na leto ne smemo meti za malenkost, ar smo že itak prestopili meje naše potrošne ednakosti i kda mamoz že telko nujnih potrebčin, s štere nega nikšega kritja. Priznavam, da potrebujemo inženirje in geometre, kakor pravi g. minister v svojem govori, a nikak ne potrebujemo tri državne podtajnike in pomočnika ministra. To je gola istina, zato naj se šparanje začne tü.

Ne je moj namen, gospod minister, da Vas napadam. Moj namen je stvarno soditi od predloženoga proračuna. To je moja dužnost kakti narodnoga poslanca in vi bi mi morali biti zahvalni či vam dokažem krivice, štere se godijo narodi pri zvršitvi agrarne reforme.

Krvice v Sloveniji i Slovenski Krajini.

Že večkrat sem našteo krivice, štere se godijo ljudem pri izvršavanji agrarne reforme v Sloveniji posebno pa v Slov. Krajini. To sam včino predkratkim pri priliki interpelacije Jugoslovanskoga muslimanskoga kluba. Te povedane krivice dnes neščem ponavlati.

Naj zadostuje, da se doteknem jedra tej krivic.

„Z naredbov od 21. julija 1919.“ — povedano v svojem oddvojenom mišljenji — „se je prizadejala Sloveniji velika krivica, ar se v toj naredbi pove, da se morajo v Sloveniji za veleposestva posestva imanja, šteri velikost znaša več kak 75 hektarov obdelane zemle, ali 200 hektarov zemlje poprek pritom je določeno za Hrvaško 100 hektarov obdelane zemle ali 300 hektarov zemle poprek, za Vojvodino,

Srem in nove kraje Srbije 300 hektarov obdelane zemle, ali poprek 500 hektarov, Krivico tembole občütimo, či se pomisli, da je velik del Slovenije nerodovitni, planinski svet, nasprotno ležijo v Vojvodini in Sremi posestva v ravnini, z rodovitnov zemljov, štere obdelavanje je vnogo ležeše, kak obdelavanje v Sloveniji. Posledica te krivice je, da je vnogo kmetov na Gorenjskom, v Savinjskoj dolini, na Pohorji itd., šteri sami obdelavlejo zemljo, prišlo pod vdarec agrarne reforme pa njihova imanja, štera obstojijo po večini iz visoko ležeči planin i kamenja, ali iz gošč, štere so nepristopne, ali je iz nji hasek dobiti nemo-goče, merijo več kot 200 hektarov. Vsa naša prizadevanja, da se kmete, ki sami obdelavlejo zemljo, reši vezalja agrarne reforme, so bila dozdej brez uspeha.“ Dodati moram, da so bile ravnnotako neposlúnjene zahteve prekmurskih agrarnih interesentov, ki so zahtevali, da se veleposestnikom ne bi dovolili prevelki hipermaksimumi, nego da se tista zemla razdeli med siromake. Na ednoj strani, in to na siromaškoj strani, tam kde je teliko agrarni interesentov, se ostro zvršavle odbredba na drugoj strani se pa bogatim veleposestnikom, ki so poleg toga ešče drugi državljani, protizakonito dovolili več zemlje v lastnoj uporabi kak bi se smelo. Poudarjam, da je to protizakonito. Namen agrarne reforme je, poljedelski proletarijat, te socialno najslabejši kmetski stan, rešiti iz socialnoga domenkanja s podelitvijov zemlje. A te namen se je v Slov. Krajini že od vsega začetka zvršavanja agrne reforme v kot postavla. Po predpisaj agrarne reforme bi morao vsaki poljedelec, ki nema več kak 8 katastralnih oralov lastne zemlje, dobiti zemljo. To pa pomeni teliko, da je pri nas niti polovica naših agrarnih interesentov ne prišlo do veleposestniške zemle. I druga polovica, štera je dobila zemljo je ne dobila teliko, keliko, bi njoj šlo po odredbi. Pri nas so se parcele delile v malih plügaj, ne pa v veliki, kak pravijo odredbe. Tak so dobili ljudje oral po 1200 kv. klaftrov mesto po 1600 kv. klaftrov. Pri travnikaj pa so se davale ešče od malih oralov menjše parcele v zakup.

I čiravno se je prvotni cio agrarne reforme ne dosego, to je, da naš siromaški narod spoj ne priše de zemlje ali pa ne v zadostnoj meri, drži ministrstvo

za agrarno reformo velke hipermaksimume v Dolnji Lendavi in Beltincih. Tej hipermaksimumi so ešče vekši od onih na Hrvaškomi in v Vojvodini. Tej hipermaksimumi se morajo v najkračšem časi odpraviti i se mora zemla razdeliti agrarnim interesentom, ki na to zemljo nes-trpno čakajo. Nad 200 prošenj leži že več kak 2 leti v ministrstvu, v žteri najsiromaškejši našega naroda prosijo za zemljo, da se morejo na njoj naseliti. Te prošnje se rešijo poleg toga je zemla neobdelana in nemajo od nje haskov ne država, ne siromaki. Zemla je na razpolago, a ne da se onim, šterim pripada, a za oddajo pa ponüvlejo, da bi na njej visoke procente služili. Žele veleposestnikov i njihovih namestnikov po velikih hipermaksimumaj ne smejo izjaloviti namena agrarnoga zakona. Zemla je tü in se mora razdeliti potrebnim agrarnim interesentom.

Hipermaksimumi, s šterimi veleposestnik lahko prosto razpolaga in na štere zakon pri prodaji ne sme položiti svoji prstov, ne smalo preprečiti glavne-ga namena agrarne reforme, to je obrambe socialno najslabejšega in najbóle zapostavljenoga kmetskoga proletarijata.

Ar ste, gospod minister, pri nas z začasnim agrarnim zakonom rešili patronatsko pitanje, nega več zroka za vekše hipermaksimume v Prekmurji. Tej veliki hipermaksimumi se morajo odpraviti i zemla razdeliti med narod. Mera maksimuma v Sloveniji pa naj nede menša od one v Hrvaški. Vse ugodnosti, štere vživlejo veleposestniki z maksimumom na Hrvaškomi, se morajo raztegniti tüdi na kmete v Sloveniji, šteri so v primeri z veleposestniki resan siromaki. Zdej pa vidimo, da se tej kmetovje v Sloveniji i najsiromaškejši ljudje v Prekmurji na stran postavljajo, se pa bogataši celo večkrat tühinski državljani. (Klici na levici: Tak je.)

Betežniki.

Ar govorim od siromakov i od namena agrnoga zakona, mi bodi dovoljeno dadvakrat siromaške agrarne interesente. To so betežniki za štere brezplačno skrbijo v svoji bolnišnicah usmiljene sestre. Posestvo, štero majo usmiljenke, je last teh betežni sirot. Država ravna itak po mačinsko z našimi bolnicami. Njeno brezbriznost nadomestijo usmiljenke s svojov brezplačnov podvorbov in skrbjov, štere

stroške pokrivalo z dohodki svojega imanja. Ar pa to imanje presega za par plugov za Slovenijo določeni maksimum, šteroga določi agrarna reforma, ne presega pa onoga za Hrvaško ali Vojvodino, je prišlo pod vdarec agrarne reforme i je odvzeta zemlja tem največjim siromakom i dana onim, ki so menši siromaki. Bila je vložena prošnja, da se niha zemlja tem siromakom, nego ne vem, ali je ta prošnja že rešena ali ne. (Prošnja je pred kratkim rešena. Ur.) v imenu tej betežni sirot, tej največji siromakov na svetu, apeliram na gospoda ministra za agrarno reformo či je tozadevno prošnja ešče ne rešo, naj jo reši v najkračšem časi. Namen agrarnoga zakona govori za ugodno rešitev toga pitanja.

Drva.

Jaz se moram leto za letom boriti proti izvozi drv iz Prekmurja. Naša pokrajina nema zadosta drv, posebno takzvano Ravensko in Dolenjsko ne. Siromaški ljudje nemajo ne drv, ne stavbnoga lesa. Po odredbi z dne 28. februarja 1. 1922. mora dobiti letno agrarni interesent za svojo hišo 8—16 kubični m. drv za kúrjavo i 15 kubični m. stavbenoga lesa.

V zadnjem svojem govori sam doprineseo uradno statistiko, s šterov sam dokazao, da naše občine, ne samo da ne dobijo te po zakoni jim priznane količine drv in stavbenoga lesa, nego da se dogajajo slučajji, da še manjše zahtevane količine ali sploj ničesa nedobijo. Ta statistika dokazuje, da g. ministra za šume in rudnike prestopleta in prelamlata uredbe. Vse prošnje in vse pritožbe v tom pogledi nikaj ne pomagajo. Jaz sem se že večkrat pritožo tak pismeno kak tudi z rečjov. Či se pritožim proti tem krivicam na ministristvo za agrarno reformo, mi odgovorijo, da ono samo tu ne odločuje, nego da je za to pozvano i ministristvo za šume i rudnike, či pa pridem s pritožbov pred to ministristvo, me pa pali pošljejo nazaj k ministristvu za agrarno reformo. (Fr. Smodej: Sijajno!) (Obe ministristvi so meli radičovci. Ur.) Nieden se pa ne potegne nieden se ne briga za naše ljudi, za našo pokrajino- štera najbolje trpi na pomenjkanji drv, čiravno bi se po zakoni, šteroga sem že imenuvao morali obe ministristvi brigati za to in preprediti izvoz drv, ali pa te izvoz vrediti tak, da prebivalstvo zavolo pomenjkanja drv, nede trpelo še vekšega siromaštva kak ga pa v istini že more prenašati. Mi zahtevamo, da se iz naše pokrajine ne dovoli izvoz drv, dokeč domači prebivalci ne dobijo po zakoni določene količine.

Mi ne zahtevamo, da bi se nam dajala drva zobston. Mi je plačamo pošteno, včasih ešče več kak so vredna, nego zahtevamo od ministristva za agrarno reformo in od ministristva za šume in rudnike, da se nam zagviša telko drv in stavbenoga lesa, kelko nam po odredbi i po zakoni ide.

Pri toj priliki moram gospoda ministra za agrarno reformo opomenoti na dva slučajja. V okolici Dolnje Lendave so se naše šume že precizredčile, izsekali so je in les izvozili. (Ivan Vesenjaj: Pa ne za Prekmurce.) Za nas so pali pripelali, da smo te dragše plačivali. Zdaj prosim družba Janekovič dovoljenje za se-

kanje v Bukovnici in Kobilji. Dovoljenje se priporoča zato, da je narod siromaški in potrebuje zemlo, da si pridela potrebnoga krüha. Zato pravi tisti urad, da trbe šume iztrebiti in spremeniti v travnike in polja. Te zrok se naprej prinaša te, kda na stotine i na stotine oralov zemlje leži neobdelane in nerazdeljene, s šterov si ščejo shasniti samo preküpci. A te isti urad, ki prinaša imenovani zrok je ešče lansko leto na onom i istom mestu, kde zdaj priporoča šeskanje, onomi in istomi narodi odvzeo pri šumi ležeče travnike, štere je narod že 50 let meczarende, rekši, da so v Prekmurji potrebne, da pripadajo šumi, in jih je tudi dao zasaditi z drevjom. (Smeh). Te del veleposesstva je zdaj zaznamenüvani kak travnik v zemljiškoj knjigi. Teda lani se odvzeme travnik in spremeni v šumo, letos pa šumo ščejo spremeniti na onom i istom mestu in po onom in istom uradi v travnik, v polje. Zakaj to? Samo zavolo toga, ar je hasek v prvejšnjega lastnika zahteval, da se spremeni travnik v šumo, interes zdajšnjega lastnika pa zahteva nasprotno, da se šume spremeni v travnike iu njive. To je očivesen dokaz, da je lani brano urad prvejšnjega lastnika, šteri je potrebüvao vekši hipermaximum. letos pa brani haske novoga lastnika, šteri potrebüje peneze, pri tom pa püsti, da narod trpi tak pod prvejšnjim kak pod zdajšnjim posestnikom. (Klici na levici: Čujmo, čujmo.) To ni pravično, take krivice se morajo odpraviti. (To se vse godi zavolo Janekoviča i Radiča. Ur.)

Jaz v imeni celoga prekmurskoga prebivalstva znova i znova protestiram proti izvozi drv in stavbnoga lesa iz Prekmurja, dokeč ministristvo za agrarno reformo v sporazumu z ministristvom za šume in rüde ne zagviša končibar telko drv in stavbnoga lesa za domače prebivalstvo, kelko predpišuje imenuvana odredba. Narod les in drva pošteno plača, ešče preveč plača. Izgovor, da narod drv nešče, ne drži. Cene so včasih bile tako pretirane, da jih narod ni mogel plačati. A to neje dokaz, da drv ne mara. Jaz sam sem pred par leti, da se izognem pretiranim cena küpo n. pr. v Varaždinu vagon drv, in suprot vsem prevoznim stroškom so me koštala ta drva vendar 1.500 dinarjev menje kak bi me pa koštala doma. (Klici na levici: Čujmo, čujmo!) Teda izgovor, da narod drv ne mara in da se zato lahko izvažajo, ne drži. Narod bi rad küpo drva, samo cene morajo biti poštene in kršćanke

Hartner.

Verjem, da je veleposesstvo kneza Eszterhazija küpila tvrdka Janekovič, verjem, da je to narodna družba či tudi se pravi, da je odzaja Stines. V tom pogledi bi bilo vse v redi. Ne pa je tak gladka stvar pri odaji šum grofa Gabriela Batthanyija pri Gornjoj Lendavi. Nacionalizacija teh šum se je vršila na te način, da je prišeo lansko leto lastnik skrajno šovinističnega mađarskega lista »Szabadság«, šteri je začasno stavljeni, v Beograd na ministristvo pa je tak dugo mehčao, dokeč njemi je ne izposlovalo dovoljenja za odküp tiste zemle i to, kak sem zvedo brez opitanja domači uradni zastopnikov. (Minister za ag-

rarno reformo: Kada je to bilo?) Meseca novembra lanskoga leta. Do bo je teda dovoljenje za nakup tiste šume, ka je velika krivica, ne zavolo toga, ar je te gospod Mađzar, vej je naš državljan, in je bila stvar v tom pogledi v redi, nego krivica leži v tom, ar se s tem dovoljenjom hasni človeki, i ki je imenuvao v svojem »Szabadsági« naše narodnjake, ki so se borili za ustavitev naše narodne države, pajace, to je norce. — Kak je imenuvao člane Radičove stranke, ne smem povedati, ar bi dobio od gospoda predsednika. (Ki je »Szabadság« šteo tak zna kak je imenuvao.) (Smeh.) Ob drugim je pa za to krivično to dovoljenje, ar je te gospod v tistom časi dobio to, kda je skočo prek vsake stranke v krilo Hrvatske seljaške stranke, in sme eksploatirati šume grofa Batthanyija i vtekneti masne dobičke za svoj žep na škodo siromaških Goričancov, kda bi bilo ministristvo za agrarno reformo te šume lahko samo parceliralo v hasek naši sirot. (Minister za agrarno reformo: Ništa mi nije bilo znazo o tome.) Ne pravim, da ste to vi podpisali, gospod minister, a istina je, da je dovoljenje dalo ministristvo in to se je zgodilo brez znanja tisti uradov kak se mi je povedalo. To je strašna sramota za narodno miseo v Prekmurji, in v hasek te bi bilo, da gospod minister pred svojim dovoljenjem pozvedi od cele stvari od pozvani ljudi za te zadeve, čiravno bi bili tej pristašje druge politične stranke. Te gospod teda zdaj na škodo malih siromašnih posestnikov vleče velikanske dobičke s parcelacijoj šum, štero parcelacijoj bi moglo ministristvo samo izvršiti v hasek malega človeka. Listi v Sloveniji poročajo obširno o tej stvari. (Zvedeli smo, da je Hartner püsto zemlo skrčeni šum na Goričkom tržo po 6 Din. kvadr. klaftar, na Ravenskom pa so jo agr. interesenti küpivali po 2 pa pol i 3 Din.)

Agrarna revizija v Dolnjoj Lendavi.

Ministristvo za agrarno reformo pravzaprav upravlja 5 ministrov, eden glavni, njegov pomočnik i pa trije državni podtajniki. To je posebnost na celom sveti. Na šparanje gledoč sem od te stvari že povedao svoje mišljenje v začetki svojega govora, da se mora namreč većina tej mest odpraviti. Opomenem pa to obilno ravnanje v začetki svojega govora, da se mora namreč većina tej mest odpraviti. Opomenem pa to obilno ravnanje v začetki svojega govora, da se mora namreč većina tej mest odpraviti. Či že mamo te aparat, se naj konči uporabi, da se zavole njegove nemarnosti ne prelamlja zakon.

Leta 1920. 12. 2. je izdana pod števil. 2.119 od samoga Prestolonaslednika podpisana zakonska uredba od vrediti ministristva za agrarno reformo SHS. štere 27. člen določuje postavitev agrarne direkcije v Ljubljani. I ta agrarna direkcija je po tom istom členu izvrševalna kotriga ministristva za agrarno refermo za njeno pokrajino, Ta pokrajina je pa določena po naredbi ministristva za agrarno reformo od 16. 7. 1920 v členu 2. in se glasi: »Ta direkcija je izvrševalna kotriga ministristva za agrarno reformo za področje Slovenije s Prekmurjom.« Prek te zakonske uredbe ne bi smeo iti gospod minister in ne bi smeo na stran potisniti delokrog ljubljanske direkcije pri reviziji agrarnih subjektov in objektov v

dolnje-lendavskom okraji in ne bi smeo toga posla izročiti zagrebški direkciji. Tu je postopao popunoma proti obstoječim zakonskim odredbam. Čiravno bi on meo za istino velke, z dokazi odprte zroke, da nima zavüpanja v revizijsko delo ljubljanske direkcije, niti v tem slučajji ne bi smel poslati zagrebške direkcije, nego bi morao iz svojega bogatega ministristvskega nameštenišstva ednoga gospoda v naš kraj, ki bi tam zvršo revizijo mesto njega, Samo ta rešitev bi dala zakonsko opravčbo reviziji, štea pa žalostno kriči po drugi pritožbjaj. (Minister za agrarno reformo: Komisije se formiraju iz svih ureda.) Zakaj se je to zgodilo potem samo v Dolnjoj Lendavi? Zakaj ne i v Murskoj Soboti? Če mate svoje velke zroke proti ljubljanskoj direkciji, nemam ničesa proti tomi, a ne smete prelamlati zakona, Konstatiram samo to, da je bilo vaše postopanje v tom pogledi protizakonito. Ne gledoč na to, da se ta, obstoječim odredbam nasprotujoča revizija, vrši na imanjii prijatela gospoda ministra, je skrajno nedopusten način s šterim se vrši. (Franjo Smodej: A zato je delegirana zagrebška direkcija.)

(Janekovič, ki je prevzeo imanje v Dolnjoj Lendavi, je osebni prijateo Radičovcov i bivšega ministra za agrarno reformo Pavla Radiča. Tudi je stanüvao v Zagrebi v Radičovoj palači. Ur.)

NEDELA.

v adventi 4, Evangelij je spisao sv. Lukač v 3. poglavji od 1. do 6 vrste. »Glas kričečega v püstini; pripravite pot Gospodovo, zravnajte njegove počice.«

V svetom adventnom časi sv. Maticerkev vernike pripravla na prihod Gospodnov. Spomina je na tiste žalostne čase človeštva, kda je po grehi zblodjeni človik hodo po kmični potaj grešnosti. Adventni čas je spomin, na tista jezeroletja, v šteri je Bog človečanstvo pripravla na prvi prihod Kristusov. Pripravlao je tak, da je prepüsto narode samim sebi, da so se prepüšćeni samim sebi vsikdarbole pogražali v povoden greha. Bog je šteo, naj ljudstvo pride do spoznanja, da brez njegove pomoči nemre dugo obstati na pravo pot. Z druge strani pa je Bog obdržao v izvoljenom izraelskom narodi perino vüpanja na Odküpiteļa vsega človeštva i kembole je poganstvo gazilo v grehi. tembole so odebrana srca hrepnela po Odrešiteli. »Nebesa ga rosit i oblaki naj dežčüjejo Pravičnoga . . . I Bog je poslao tiščec pred prihodom Kristusovim sv. Ivana Krstitela, da ta verna srca pripravi, da se nebi spačila nad Sinom božim, ki je pred svetom živo v hišici svojega hranitela, siromaškoga tesača.

To pripravlanje na prvi prihod Gospodnov pa naobrača sv. Maticerkev na prihod Kristusov v duše vernikov. Žela sv. Materecerkvi je, da si verniki v sv. adventnom časi očistijo v vredno opravlenoj spovedi svoje duše i tak pripravijo pot Gospodnov. I to je, ka ma advent tak nekaj lepoga na sebi: čiščjenje duš i prihod Gospodov v duše. Ludvig Granaški pravi: »Nihče med ljudmi nemre zapopadniti i popisati, s kak-

šim gorečim hrepenenjem neskončana dobrota želi priti v verno dušo i tam prebivati.* Bog, kak neskončno popuno bitje, ma sam v sebi vso blaženost i ne potrebuje k svojoj blaženosti nikaj i nikoga, vendar ga ljubezen do nas nagible, da pride s hrepenenjem v duše i je z svojev navzočnostjov osreči i pripravla na večno srečo. Sprimo tede to neskončano Ljubezen i Dobroto z ljubečim i spokornim srcem.

NIKOLA PAŠIČ.

V petek, 10. toga m. se je razneslo po celoj državi bliskoviti glas, da je Nikola Pašič, voditeo radikalne stranke i voditeo politike v predvojnoj srbiji i v zdašnjoj jugoslaviji, nanagloma mro. Vseširok so te glas sprijali z velikim začudenjom. Znano je bilo da se je več kak osemdesetletni starček zadnje dneve precj ozdravo i je ravno pripravlao zadnji naskok na prvejšnjo vlado, da ešče ednok i zadnjokrat prevzeme vodstvo vlade i pri tom ga je dojšla smrt.

Pokojni je toti služo zmotnim političnim navukom, nego tem je služo z nedopovedljivov močjov celi 50 let. V tom pogledi je bio velki i svetovnoznani politik.

V četrtak večer je bio Pašič pri večerji ešče precj dobre vole. Po večerji si je ešče z večimi politiki pogovarjo. Nato njemi je postanolo hudo. Večkrat je toti prišeo k sebi, nego vore so bile prečtete. Po 12 vör mantranja je mro.

Položili so ga v saborno cerkev. Sprevod je bio v nedelo. Gledalcov so bile pune vulice. Sprevod je bio dugi na več kilometrov. Na spre vodi je bio tudi sam krao.

Pred trügov so nesli 46 njegovi odlikovanj (medalij), za njov pa so nesli i pelali na veči automobilaj vence, šteri je bilo 262. Med venci je bio eden zlati, šteroga so njemi radikali darüvali za njegovo 80 letnico i šteri je vagao 40 kil. Poleg toga njemi je dao tudi krao ednoga srebrnoga.

GLASI.

Slovenska Krajina.

— Nova monštranca (svestvo) v M. Soboti. Na Nevtepeno proprijetje je bilo v našoj cerkvi prvokrat izpostavleno Najsvetejše v novoj monštranci. Nova monštranca je s čistoga srebra i na debelo pozlačena. Napravljena je v romanskem slogi i zdela va je naravnoč mojstrsko lepa. Delao jo je zlatar Tratnik v Mariboru. Sobočki farniki se veselijo, da se njim je posrečilo dobiti v cerkev tak iepi tron za evharističnoga Krala. Svoje veselje je pokazala sobočka fara na goriimenüvani den, kda je z očivesnov pobožnostjov počastilo Najsvetejše v novoj monštranci. Te den je bilo tudi darüvanje na novo svestvo i je pri toj priliki ljudstvo dalo več kak 6 jезero Din. Vsem tem naj evharistični Jezus povrne obilno za njihov dar, s šterim so njemi spravili lepo prebivališče.

— Najnovejša iznajdba. Eden Anglež je napravo resan občüdüvanja vreden mašin. Te mašin v ednoj vöri napuni 7000 kant, vse zatekne, zapečati pa paper na vsako prilima. Te paper (etiketo) zdigne, ga namoči,

pritisne na kanto, potem obriše i posüši. Mi smo pa brezi toga mašina djali vred naše kante s čistim tokajom pa finim lütomerčanom. Vse te kante se zadenejo v loteriji za Martinišče. Ne pozabi!

— Nesreča pri sekanji drv. V Vučoj gemili so v seči grofa Szaparya podirali štirje edno ščepato bükev. Kda se je pükev nagnola so trije možki v dobro stran bežali, ženska pa je bežala ravno ta, kama je kapala bükev. Naednok, kda je vidla, da ne vujde, se je samo poküčnola i jo je veje bükvi dosegnö. Največke poškodbe je dobila na križeci. Za dve vöri je zavolo znotrašnji poškodb mrla.

— Obstreljeni švercar. Ljudje govoriyo, da so v bližini Cankove pali ednoga švercara k smrti obstrelili. To je resan nekaj žalostnoga, da se najbrž za vsako malenkost strela ljudi. Naj država zniža carine, pa se nihče nede brano, jo plačüvati. Nepravične odredbe i zakoni ne büdijo v ljudstvi spoštüvanja do sebe, nego sovražtvo i odürjavanje. Da je pa naša carinska politika jako zblodjena, to nam ne trbe dokazüvati. Te »sladkosti« so našemi narodi spravili demokratarje, kda so bili na vladi. Radičovci so dosta obetali, dokeč so si ne seli na ministrske stočke, zakaj pa so nej zdaj, kda so že telko časa pri vodstvi države, zakaj pa se zdaj ne potrudijo, da bi konči edno svojo obljübo spunili. —

Država.

— Ljutomer. V Ljutomeru je nedavno eden agent kazao čüdivito napravo, s šterov se zamore največki ogen v kratkom časi pogasiti. Postavo si je malo golibo i jo polejao s terom, šteri rad gori. Kda je najbole gorelo, je v par minutaj pogaso ogen. No, pri nas bi pa resan navao bila takša naprava, ar smo zadnji čas meli vsaki tjedea več požarov (ognjov).

— Kalendar. Na sprotoletje smo pisali, da se Društvo narodov trüdi s tem mišlenjom, da bi vpelalo novo letno razdelitev ali novi kalendar. To leto bi se delilo na 13 mesecov. Zdaj pa je Društvo narodov zavrglo to nakanenje, ar so se nešterne vere tomi protivile.

— Pomiloščen hüdodelec. J. Jarca so obsodili na smrt, ar je prej vmoro edno dekle, s šterov je hodo po nedovoljeni potaj. Krvnik, šteri vesi na smrt obsojene je že postavo na dvorišči sodnije vešala. Obsojeni se je že tudi spovedao i pripravo na smrt. Doma sta mati i brat, šteri je prej vrli dečko, v obväpanji molila za njegovo dušo. V zadnjem časi pa je prišla od krala telegrafična pomilostitev od smrtne kaštige. Kda je dobra mati to zvedila, bi skoro od veselja mrla.

— Pijanost — besnost. V Biši, ednoj vesi v fari Sv. Bolfenk na sosidnom Štarjerskom nekši stari dečko navado, da vsako leto pozove dečke z okolice na jestvino i pijačo, da njemi pomorejo zapraviti nekaj njegovoga prevelkoga bogastva. To se je zgodilo tudi letos. Kda pa so že bili vinjani i naplesani, so se začeli svajüvati. Se zna, da se mora v takši slučaj tudi malo kuraže pokazati. Noži so bliskali, stoci pokali i mlatili, krv šprickala i fantiči od na stran legali. Na drugi den je prišla komisija i vidla strahoviti pogled, izgledala je hiša

kak kakša mesnica. Stene vse krvave, na srteli na dva prsta nadebeli sedena krv, v krvi eden kmetski bujti mladeneč, druge težko ranjene so pa odpelali v bolnice. Grozne stvari se godijo v pijanosti, i vendar se ešče najdejo ljudje, ki se radi podavlejo v to nevarnost.

— Stava, štera se je končala s smrtjov. Pri Osijeki poleg Drave, sta se dva natrkaniva možičeka stavela, šteri se z ladjov prle pripela na drugo stran Drave. Na dano znamenje sta se pošiknola od brega i veslala prek. Na drugom bregi bi se morala spuniti dana obljüba, najmre, da tisti, šteri sledkar prek privozi mora skočiti v Dravo. Tisti, ki je stavo zgübo, je svojo reč držao. Slekeo je itaki svoj kaput i hod bode moj v Dravo. Dvakrat je ešče skričao, nato so ga pa valovje požrli. Prej ga je v ledenomrzloj vodi zgrabo krč.

— Smrt v stüdenci. Blüzi Sarajeve so najšli v ednom stüdenci mrtvo telo ednoga moškoga. Kda so ga potegnoli vö, so spoznali, da je nekši hronsi mladeneč z okolice. Bio je plantar i je najbrž to zrok, da je spadno v stüdenec.

— Druga nesreča na Dravi. Više Ormoža so se trije pelali v ednoj ladji prek Drave, brezi znanja i dovoljenja brodarovoga. Na ovom kraji tiščec pri bregi pa se je ladja prevrgla. Trije so srečno prišli na breg, štrti se je ne mogo osloboditi od prevržene ladje i se je vtopo.

Domača politika.

Pašičova smrt je potisnola na stran vse politične dogodke. Samo namestaj so precj žive agitacije za oblastne skupščine.

Krao je znovič Uzunoviči naročo, naj postavi vlado. Uzunovič je opitao voditele vsej strank, či bi šteli iti v vlado. S pogledom na to, da se je povedalo pod kakšimi pogoji bi naj posamične stranke stopile v vlado, vse mogoče snovejo politični radovedneži. Najbrž pride v vlado več strank ne samo radikali i radičevci.

Svetovna politika.

Italija je nekaj ropotala proti Franciji. Taljanje so poslali svoje fašiste proti francoskoj

meji. Francoska vlada pa nekaj svoje redne vojske. Zdaj so se nekaj sporazmeli.

Rumunija. Ferdinand krao je zbetažao i sö ga dvakrat opererali. Ar pa nemajo niti prestolonaslednika, so zvolili nekše ravnitele, či bi vtegnö krao mreti. V tom ravnitelstvi je tudi kraljica, štera zdaj po Ameriki hodi kazat, kak zna lepo igrati.

Mali oglasi.

Prodám

lepo malo posestvo, zaradi preselitve. Na zelo lepem kraju, kdor želi kupiti naj se oglasi pri FRANCU SLAVIČ Boreci p. Križevci Ljutomer.

Po nizki ceni

se proda lepo posestvo vso novo zidano gospodarsko poslopje 6 oralov njiv, travnikov in gozda natančneje se izve pri ANTONU KRIŽANIČ Boreci, p. Križevci Ljutomer.

NAZNANJE.

Občine katere imajo na veleposestvu grofa Szapary nakazane drva in les od okr. agr. urada v Mariboru se pozivljejo naj pridejo dne 22. t. m. v šumo Vučjo Gomilo ker dobijo nakazana drva in les. Ako se ne javijo ta dan v šumi reflektanti ne dobijo drv.

VELEPOSESTVO.

Dve poštenivi družini

se iščeta na veleposestvo z večimi delavcami. Vse pogoje je zvediti v

POSREDOVALNICI DELA v Murški Soboti, — (poleg špitala.) —

KANADA

POLJSKI DELAVCI

POLJEDELSKE DRUZINE

SLUŽKINJE ! ! ! ? ? ?

Potovanje v pomladi 1927. v Kanado od konca februarja do začetka aprila po nad vse udobnih, dobrih in brzih parnikih.

Dobra hrana in lepe kabine v tretjem razredu.

Zastopstvo za Slovenijo: J. O. ZIDAR Ljubljana Dunajska cesta 31. — Pojasnila tudi pri g. IVANU FORJAN, trgovcu, Lipovci.

ZA ZDRAVJE.

Zrak je poleg hrane i topote i drugi potrebčin za življenje i zdravje, jako važen. Njegov glavni poseo za zdravje je to, da nam čisti krv.

Srce s kisikom (oksigenom) i hranov napojeno krv požene v žilaj po vsem teli. Krv svojo hrano polaga v telo i z njega pobira vse, ka je v teli nepotrebno. S temi nepotrebni rečmi napunjena krv ide skozi obisti, da se tam z nje precedi nekaj nepotrebni reči. Obisti kvarne tekočino, štero vzemejo s krvi pretačejo v meher, da jo on odstrani. V obistaj precejena krv ide nato nazaj v srce, štero jo potisne v pluča, da se tam popunoma ščisti.

Čiščenje krvi v plučaj se tak zvrši, da se zrak pomeša s krvjov. Kisik, šteri je v zraki, se združji s kvarnimi tekočinami, štere je krv nabrala po teli i pri tom iste zgorijo. To gorenje je zrok, da je v človeki nastane toplota, štera je tak važna za zdravje.

Iz toga se vidi, kak jako naše zdravje zavisi od toga, ali ma telo zadosta zdravoga zraka, ali ne. Posebno moramo skrbeti za zdrav zrak zdaj v zimi, kda so ljudje zvečkšega po hišaj. To moramo ešče tembole povdarjati, či se kde več ljudi zbere v kakšem menšem prostori.

Znamenja slaboga zraka je to, da postanemo trūdni, nas boli glava, se začne zejati i posvet slabo gori ali spoj več nešče goreti.

Sobo zračiti trbe telkokrat, kelkokrat čütimo, da je slab, božen zrak. Glavno zračenje pa se mora zvršiti zajtra, kda se hiša pomete i posteje. Te je najmre nabrano v sobi dosta slaboga zraka, šteroga smo zasopili celo noč. Pri zračenji moramo toti paziti, da ne stojimo v prepihu i se ne prehladimo, druge nevarnosti pa nega.

Jako zmotna i kvarna za zdravje je miseo, da bo soba preveč mrzla, či jo prezračimo. To mora vsaki znati, da je zdrav zrak dosta ležej segreti kak vlažnoga i zasaplenoga. Ali ste opazili, da v takši zasapleni hišaj vse teče dol po stenaj, tak so mokre. Znamenje, da je zrak prenapunjeni z vlagov. Vlažen zrak pa je vsikdar žmeče segreti kak sühoga.

Jako zmotno je, da names-taj majo navado, da med zvü-nešnje i znotrašnje glaže pleve nanosijo. Či ešče majo kakši poseben oblok, skoz šteroga puš-čajo zrak v hišo, je to ne kvarno, kde pa se to zgodí z namenom, da niti na režke nebi šo notri zrak, tam je za zdravje škodljivo. Stanovniki takši hiš so bleđi, v sebi že nosijo začetke betega.

Poljskim delavcem, ki so bili leta 1925. z g. Kerecom na okrožju Kneževo Drž. imanja „Belje“ in so pelali domo silje i plačali za isto znovič foringo v M. Soboti in v Pucincih se naznanja ka so penezi od želez-lezniške direkcije v Ljubljani pod št. 7e623 z dne 20. 9. 1926 nazaj povrnjeni. Peneze ima razdeliti delavcem tisti, ki je od njih pobiro, tak oni, ki so v Murskoj Soboti imeli na ime Ivan Hari Veliko Selo, a pobiro je Štefan Peček iz Tešanovcev, ki je plačo vsega 2111 Din. 20 p. tistikrat, je dano zdaj nazaj 2000 Din., 111.20 Din. je doj potegnjeno. Vagon v Pucincih na ime Štefan Kološa, ki je te vküp pobro i plačo 1711 Din. 80 p., je dano nazaj 1600 Din. 111.80 Din. je tudi dojpotegnjeno. Peneze dobijo samo tisti delavci šteri so te v istini sami plačali štere imata Štefan Peček v Tešanovcih pa Štefan Kološa iz Gorice opisane zato naj se tisti delavci zglasijo pri goraj imentivanima gde dobijo svoje peneze nazaj, a nej v puni meri ar nikaj de falilo naj se zato ne svajüjejo nego naj radi bodo, ka se je zdaj v tom časi za svetke bar to dobilo nazaj.

Ocene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 305 Din., žita 210 Din., ovs 175 Din. kukarice 170 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 240 Din., **Živina:** Govenska v Ljubljani kg. 7-50-9 Din., teoci 11,50 Din., svinje 14-16 Din. **Krma:** Sena 80-90 Din., slame 40-60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 44 par, Schilling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 60 p., Nemška zlata marka 13 D. 48 p., Francoski frank 1 D. 85 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 2-40 D.

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejmi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki betega vsaki den eden dolar podpore, za smrtino pa 500 dolarov. Kotrig ma 215, gotovščine 8000 dol. Seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci popoldne ob treh na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, prodpreds.: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Martin Kelenc tajnik: Štefan Hozjan, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo beteznih: Mihael Gjörek, računovoditela: Matjaš Grüşkovnjak i Jožef Čurič, paziteo društva: Štefan Vučko, vratar: Ivan Černjavič.

PREKMURSKA BANKA D. D.

(SZTARA GASZA)

MURSKA SOBOTA

53. POSLOVNO LETO.

V LASTNI HIŽI.

Vplačana glavnica	Din	1,250.000.—
Rezervni fondi	Din	40.000.—
Vloge na knjižicah in na tekočem računu	Din	14,000.000.—
Celoletni skupni promet	Din	600,000.000.—

VLOGE OBRESTUJE OD NOVEGA LETA NAPREJ po višini šume. **PO 6—7—8** % IN PLAČUJE VSE DAVKE NA VLOGE.

Dava posojila na fal interes na vknjižbo (intabulacijo) i odprete kredite na poroštvo (kezes).

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami v MURSKI SOBOTI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestuje hranilne vloge (navadne) po 8%. Vežane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov navše pa po

8¹/₂ %

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi ljudstvi. Zavtipajte nam peneze, za štere dobre stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lahko posodimo na fal interes.

Podpirajte i Čtite

NOVINE.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebnostmi. Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirrom igračami v Murski Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
---	---

Za 1927. leto

slovenski, vgrski i nemški kalendariji so prišli - v trgovino -

I. HAHN
MURSKA SOBOTA.